

موضوع	بخشنامه شماره 02/172745 مورخ 1402/07/20; ابلاغ اصلاحیه «حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری»
<p>۰۲۱۷۲۷۴۵ مه‌ار تورم شد رسید به عالی «بخشنامه»</p> <p>جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانکهای دولتی غیر دولتی شرکت دولتی پست بانک مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال میشود با سلام</p> <p>احتراماً پیرو بخشنامه شماره ۰۰۱۲۱۹۱۶ مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۶ موضوع ابلاغ حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری مصوب جلسه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۲۹ هیأت عامل محترم بانک مرکزی به استحضار می‌رساند با عنایت به بازخوردها و پیشنهادات واصله از سوی شبکه بانکی کشور در خصوص ضوابط مذکور بازنگری و روزآمدسازی آن در دستور کار قرار گرفت و متعاقباً اصلاحیه مقرر شده در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۱ هیأت عامل محترم بانک مرکزی مطرح و مورد تأیید واقع شد. اهم اصلاحات اعمال شده در ضوابط موصوف به شرحی که در ادامه آمده است میباید اصلاح بند (۱۳) ماده (۱) به شرح زیر</p> <p>۱۳ نسبت مطالبات غیرجاری حاصل تقسیم مجموع مطالبات غیرجاری اعم از ریالی و ارزی به مجموع مطالبات اعم از ریالی و ارزی</p> <p>و اضافه شدن بندهای (۱۴) و (۱۵) به شرح زیر به ماده (۱)</p> <p>۱۴ - نسبت مطالبات غیرجاری ریالی حاصل تقسیم مجموع مطالبات غیرجاری ریالی به مجموع مطالبات ریالی</p> <p>۱۵ نسبت مطالبات غیرجاری خالص حاصل تقسیم مجموع خالص مطالبات غیرجاری اعم از ریالی و ارزی (پس از کسر ذخایر مطالبات به مجموع مطالبات اعم از ریالی و ارزی</p> <p>اصلاح ماده (۵) به شرح زیر</p> <p>ماده ۵ مؤسسه اعتباری موظف است پیش از اعطای هرگونه اعتبار نسبت به استعلام گزارش اعتباری از شرکتهای اعتبار سنجی اقدام نماید در مورد اعتبارات بالای ۱۰۰۰۰ میلیارد ریال علاوه بر اخذ گزارش اعتباری از شرکتهای اعتبار سنجی اخذ رتبه اعتباری از مؤسسات رتبه بندی اعتباری موضوع بند (۲۱) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۴، الزامی است.</p> <p>اصلاح ماده (۱۱) و الحاق تبصره ای به آن به شرح زیر</p> <p>ماده ۱۱ مؤسسه اعتباری موظف است نسبت مطالبات غیرجاری نسبت مطالبات غیرجاری ریالی و نسبت مطالبات غیرجاری خالص را در هر ماه به انضمام متوسط سه ماهه نسبت مطالبات غیرجاری و نسبت مطالبات غیرجاری ریالی در پایان هر فصل به بانک مرکزی گزارش نماید.</p> <p>مه‌ار تورم شدید</p> <p>تبصره در صورتی که متوسط سه ماهه نسبت مطالبات غیرجاری بیش از ۸ درصد و متوسط سه ماهه نسبت مطالبات غیرجاری ریالی بیش از ۵ درصد باشد مؤسسه اعتباری موظف است علل وقوع آن و برنامه خود جهت کاهش نسبتهای مزبور را به بانک مرکزی ارایه نماید.</p> <p>با عنایت به مراتب پیش گفته ضمن ایفاد نسخه اصلاحی حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری مقتضی است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۱۶ به ارکان ذریبط و واحدهای مربوط در آن بانک مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ گردد. ۶۱۷۷۳۴۷ لمح</p> <p>مدیریت کل مقررات مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی حمیدرضا غنی آبادی ۰۲-۳۲۱۵</p> <p>تهران بلوار میرداماد، پلاک ۱۸ تلفن: ۲۱۹۵۱ کدپستی: ۳۱-۱۵۴۹۶ فاکس: ۶۶۷۳۵۶۷۴ ریاست اینترنتی : www.cbi.ir</p> <p>بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران</p> <p>مدیریت کل مقررات مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی</p> <p>حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری</p> <p>نسخه اصلاحی (پاییز ۱۴۰۲)</p>	

حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری در اجرای بند (ب) ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور بند (۲) ماده (۲) «قانون عملیات بانکی بدون ربا بهره مفاد آیین نامه نظام سنجش اعتبار مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۹ هیات محترم وزیران و تبصره (۲) ماده (۴۸) آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری مصوب مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۸ ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی به منظور تسهیل گردش مؤثر و کارآمد وجوه و اعتبارات اعطایی توسط مؤسسه اعتباری جهت نیل به ایجاد و حفظ ثبات و سلامت مالی شبکه بانکی کشور حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری که از این پس به اختصار «الزامات» نامیده میشود به شرح زیر تدوین می گردد.

ماده ۱ در این الزامات عبارات زیر در معانی مشروح ارایه شده به کار میروند

- بانک مرکزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- مؤسسه اعتباری بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد؛

امتیاز اعتباری اهلیت اعتباری گزارش اعتباری و شرکت اعتبار سنجی اصطلاحات موضوع آیین نامه نظام سنجش اعتبار موضوع تصویب نامه شماره ۳۹۱۵۱ ر ت ۵۵۲۹۶ هـ مورخ ۱۳۹۸/۴/۴ هیات محترم وزیران

اعتبار هر نوع پرداخت یا تعهد به پرداخت وجوه توسط مؤسسه اعتباری در قالب اعطای تسهیلات ایجاد تعهدات و سایر موارد به مشتری در قبال تعهد وی به باز پرداخت وجوه مذکور

اعتبار مشکل دار اعتباری که به دلایلی نظیر تغییر در وضعیت مالی مشتری و فعالیت های اقتصادی وی بازپرداخت آن به تأخیر افتاده یا احتمال تکول آن وجود دارد.

نکول عدم ایفای به موقع تمام یا قسمتی از تعهدات ناشی از دریافت اعتبار توسط مشتری به دلایلی نظیر عدم تمایل و عدم توانایی مالی

ریسک اعتباری احتمال وقوع زیان حاصل از نکول مشتری در بازپرداخت اعتبار

ریسک تمرکز اعتباری ریسک اعتباری ناشی از تمرکز اعتبار در حوزه هایی نظیر مشتریان بخشهای اقتصادی و مناطق جغرافیایی

۹ مدیریت ریسک اعتباری فرآیند شناسایی اندازه گیری، پایش کنترل و گزارش گری ریسک اعتباری

۱۰ اعتبار سنجی فرآیند تعیین امتیاز اعتباری اشخاص با استفاده از الگوهای کمی و کیفی.

۱۱- رتبه اعتباری شاخصی است که توسط مؤسسات رتبه بندی اعتباری با استفاده از اطلاعات کمی و کیفی و بر اساس یک روش مشخص به منظور تعیین احتمال ایفای به موقع تعهدات اشخاص محاسبه میشود.

۱۲ رتبه اعتباری داخلی شاخص حاصل از سیستم رتبه بندی اعتباری داخلی که بیانگر امتیاز حاصل از ارزیابی اهلیت اعتباری مشتری میباشد.

۱۳ نسبت مطالبات غیرجاری حاصل تقسیم مجموع مطالبات غیرجاری اعم از ریالی و ارزی به مجموع مطالبات اعم از ریالی و ارزی

۱۴ نسبت مطالبات غیرجاری ریالی حاصل تقسیم مجموع مطالبات غیرجاری ریالی به مجموع مطالبات ریالی

۱۵ نسبت مطالبات غیرجاری خالص حاصل تقسیم مجموع خالص مطالبات غیرجاری اعم از ریالی و ارزی پس از کسر ذخایر مطالبات به مجموع مطالبات اعم از ریالی و ارزی

ماده ۲ هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است در راستای مدیریت مؤثر ریسک اعتباری و ارزیابی جامع ریسک مؤسسه اعتباری چارچوب مدیریت ریسک اعتباری را با توجه به ماهیت اندازه و پیچیدگی فعالیت مؤسسه اعتباری ایجاد نماید.

چارچوب مذکور باید حداقل شامل موارد زیر باشد

طی مصوبه بیست و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۱ هیأت عامل بانک مرکزی اصلاح گردید.

طی مصوبه بیست و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۱ هیأت عامل بانک مرکزی اضافه گردید.

طی مصوبه بیست و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۰۲/۰۵/۳۱ هیأت عامل بانک مرکزی اضافه گردید.

- راهبرد و خط مشی ریسک اعتباری

۲- نقش ها و مسولیتهای هیأت مدیره هیأت عامل و سایر کارکنان مرتبط با امور اعتباری

سیستم اطلاعات مدیریت و فرایندهای گزارشگری

فرآیند اعطا و مدیریت اعتبار

د رویه های ارزیابی اعتباری

- نظام ها و رویه ها برای شناسایی پذیرش اندازه گیری پایش و کنترل ریسک اعتباری ماده ۳ هیأت عامل موظف است به منظور مدیریت ریسک اعتباری حداقل اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- ایجاد شیوه های عملیاتی در چارچوب سیاستهای اعتباری و فرایند اعطا و مدیریت اعتبار مصوب هیأت مدیره

ایجاد واحد اجرایی مدیریت ریسک اعتباری در چارچوب ساختار سازمانی مصوب هیأت مدیره

بازبینی وضعیت اعتباری مشتری و ارایه پیشنهاد مبنی بر تغییر حدود اعتباری متناسب با وضعیت اعتباری وی

اجرا و عملیاتی کردن برنامه آزمون بحران

د ایجاد سیستم اطلاعات مدیریت برای اطمینان از گزارشگری به موقع صحیح و حاوی اطلاعات کافی در خصوص ریسک اعتباری

ماده ۴ هیأت عامل مؤسسه اعتباری موظف است بر مبنای رویه ها و خط مشی های اعتباری سیستم اطلاعات مدیریت شامل سیستم گزارشگری که در بردارنده خطوط گزارشگری است را به نحوی ایجاد نماید که حداقل اطلاعات در خصوص موارد زیر در اسرع وقت به سطوح مناسب مدیریت و کمیته ریسک گزارش شود

- انحرافات از رویه های اعطای اعتبار و حدود اعتباری

- ترکیب و کیفیت سبدهای اعتباری

ریسک تمرکز اعتباری

مطالبات غیرجاری

ه کیفیت و ارزش وثایق

ماده ۵ مؤسسه اعتباری موظف است پیش از اعطای هر گونه اعتبار نسبت به استعلام گزارش اعتباری از شرکتهای اعتبار سنجی اقدام نماید در مورد اعتبارات بالای ۱۰۰۰ میلیارد ریال علاوه بر اخذ گزارش اعتباری از شرکتهای اعتبار سنجی، اخذ رتبه اعتباری از مؤسسات رتبه بندی اعتباری موضوع بند (۲۱) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۴، الزامی است.

تبصره بانک مرکزی میتواند در صورت لزوم حد مقرر در این ماده را با توجه به سطح عمومی قیمت ها تعدیل نماید.

ماده ۶ مؤسسه اعتباری موظف است به منظور ارزیابی و تصمیم گیری نهایی برای اعطای اعتبار یک سیستم رتبه بندی داخلی متناسب با اندازه ماهیت و پیچیدگی فعالیت های خود ایجاد نماید. آخذ وثایق و تضامین به نحوی که تأمین کافی را برای تسهیلات و یا تعهدات ایجاد نماید باید متناسب با نتایج حاصل از سیستم رتبه بندی داخلی باشد.

ماده ۷ مؤسسه اعتباری موظف است پس از پرداخت اعتبار و در راستای اداره امور اعتباری اقداماتی نظیر کنترل و بازبینی اعتبار و حفظ نگهداری و به روز رسانی پرونده اعتباری را انجام دهد. به منظور کنترل و بازبینی اعتبار حداقل موارد زیر باید توسط واحد کنترل و بازبینی انجام شود

- حصول اطمینان از به روز بودن امتیاز حاصل از ارزیابی اهلیت اعتباری مشتری

۲- بررسی صحت و کامل بودن اسناد و تأییدیه های اعتباری

حصول اطمینان از ارزیابی مجدد وثایق و کفایت آنها

حصول اطمینان از مشخص بودن فرایند تملیک وثایق

حصول اطمینان از مصرف اعتبارات در موضوع قرارداد از طرق مختلف نظیر نظارت حضوری بر طرح ها

پایش نحوه بازپرداخت اعتبارات

پایش اعتبارات مشکل دار

طی مصوبه بیست و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۳۱ هیأت عامل بانک مرکزی اصلاح گردید.

ماده ۸ مؤسسه اعتباری موظف است واحد وصول مطالبات را به منظور وصول مطالبات و مدیریت اعتبارات مشکل دار ایجاد نماید این واحد باید مستقل از واحد ارزیابی و اعطای اعتبار باشد.

ماده ۹ مؤسسه اعتباری موظف است با در نظر گرفتن مواردی از قبیل احتمال نکول مشتری تخمین زبان حادث شده با فرض نکول مشتری و میزان منابع در معرض نکول نسبت به شناسایی و اندازه گیری ریسک اعتباری اقدام نماید.

ماده ۱۰ مؤسسه اعتباری موظف است در کنترل ریسک اعتباری روشهای کاهش ریسک از جمله موارد زیر را مورد استفاده قرار دهد

- آخذ وثایق و تضامین

بیمه نمودن اعتبار

تھاثر مطالبات ناشی از اعطای اعتبار با سپرده اموال و اسناد مشتری مطابق با ضوابط ابلاغی بانک مرکزی

ماده ۱۱ مؤسسه اعتباری موظف است نسبت مطالبات غیرجاری نسبت مطالبات غیر جاری ریالی و نسبت مطالبات غیرجاری خالص را در هر ماه به انضمام متوسط سه ماهه نسبت مطالبات غیرجاری و نسبت مطالبات غیرجاری ریالی در پایان هر فصل به بانک مرکزی گزارش نماید. ۵

تبصره در صورتی که متوسط سه ماهه نسبت مطالبات غیرجاری بیش از ۸ درصد و متوسط سه ماهه نسبت مطالبات غیرجاری ریالی بیش از ۵ درصد باشد، مؤسسه اعتباری موظف است علل وقوع آن و برنامه خود جهت کاهش نسبتهای مزبور را به بانک مرکزی ارائه نماید. "

ماده ۱۲ تخطی از احکام این دستور العمل موجب اعمال مجازاتهای مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور ماده (۱۴) قانون برنامه ششم توسعه کشور و سایر قوانین و مقررات ذی ربط میشود.

طی مصوبه بیست و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۱ هیأت عامل بانک مرکزی اصلاح گردید.

طی مصوبه بیست و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۳۱ هیأت عامل بانک مرکزی اضافه گردید.

ماده ۱۳ ضوابط اجرایی ناظر بر مفاد این دستورالعمل توسط بانک مرکزی تدوین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ می شود.

حداقل الزامات مدیریت ریسک اعتباری در مؤسسات اعتباری که مشتمل بر ۱۳ ماده و یک تبصره در پانزدهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۹ هیأت عامل بانک مرکزی به تصویب رسیده بود، مجدداً در بیست و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۱ هیأت عامل بانک مرکزی با الحاق یک تبصره به آن مشتمل بر ۱۳ ماده و ۲ تبصره به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراء باشد.

